

Székesfehérvári Törvényszék, mint másodfokú bíróság
1.Pf.20.513/2013/5. szám

A Székesfehérvári Törvényszék mint másodfokú bíróság a Dr Várhelyi Tamás
pártfogó ügyvéd (8000 Székesfehérvár, Zichy liget 9. fsz. 6.) által képviselt [REDACTED]

[REDACTED]
Sárecz Judit ügyvéd (4032 Debrecen, Mikszáth Kálmán u. 5/B) által képviselt
AEGON Magyarország Hitel Zrt (1091 Budapest, Üllői u. 1.) **alperes** ellen
végrehajtás megszüntetése iránt indított perében a Székesfehérvári Járásbíróság
I.P.21.824/2012/21. sz. alatt meghozott ítéletével szemben a felperes által 23. sz. alatt
előterjesztett fellebbezés folytán meghozta az alábbi

v é g z é s t :

**Az elsőfokú ítéletet hatályon kívül helyezi, és az elsőfokú bíróságot a per
újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasítja.**

**A felperes másodfokú perköltségét 250.000 /kettőszáz-ötvenezer/, míg az
alperesét 317.000 /háromszáz-tizenhétezer/ Ft-ban állapítja meg.**

Ezen végzés ellen további fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

Az elsőfokú bíróság a felperesek végrehajtás megszüntetésére irányuló
keresetét elutasította, felhívta a végrehajtót a végrehajtási eljárások folytatására.

Az ítélettel szemben a felperesek nyújtottak be fellebbezést, kérve az első fokú
ítélet megváltoztatását és a végrehajtási eljárások megszüntetését arra hivatkozással,
hogy a végrehajtás alapjául szolgáló kölcsönszerződés az alábbi okok miatt
érvénytelen:

Állításuk szerint a szerződés tárgya nincs pontosan meghatározva, más
kölcsönösszeg szerepel a szerződésben, a közjegyző előtt tett egyoldalú
kötelezettségvállaló nyilatkozatban, az értesítő levélben és a felmondásban, márpedig
a kölcsönszerződés lényeges tartalmi eleme a kölcsön tárgyának /összegének/ a
meghatározása, enélkül a szerződés - figyelemmel a szerződéskötés idején hatályos
1996. évi CII.tv. /Hpt/ 213.§ (1) bek. a) pontjában foglalt rendelkezésre - érvényesen
nem jön létre.

Az elsőfokú bíróság tévesen hivatkozott szerintük arra, hogy az értesítő levél igazolja a kölcsön összegét, mivel az értesítő levél a szerződéskötést követően keletkezett, ezért a szerződés tárgyának a meghatározására nem alkalmas. A kölcsönszerződés célja pedig nem indokolhatja, hogy a kölcsön összegét a felek pontosan ne határozzák meg.

Állították a szerződés érvénytelenségét a szerződés 7. pontja miatt, amely a várható törlesztő részletről szól anélkül, hogy azokat pontosan meghatározná, márpedig a törlesztő részletek számát és összegét a Ptk. 205.§ (1) bek. és 523.§ (1) bekezdése, valamint a Hpt. 213.§ (1) bekezdése alapján pontosan meg kell határozni, enélkül a szerződés semmis.

Hivatkoztak továbbá arra is, hogy a szerződés a Hpt. 213.§ /1/ bek. c.) pontjába és 213. § /3/ bek.-be ütközik, ezen okoknál fogva is semmis, mivel a szerződés 9.2. pontja lehetővé tette a pénzügyi intézet számára az egyoldalú szerződésmódosítást anélkül, hogy meghatározta volna ennek tételes, pontos tartalmát, eseteit.

A kockázatfeltáró nyilatkozat utolsó pontja ugyan valóban tartalmazza, hogy a devizakölcsön kamatait a devizakamatok ingadozása is befolyásolhatja - , azt azonban nem, hogy konkrétan mely kamatváltozás miatt kerülhet sor az egyoldalú szerződésmódosításra.

E körben utaltak arra, hogy az elsőfokú bíróság nem vette figyelembe ezen felperesi hivatkozás elbírálásánál a 2/2012. /XII.10./ Pk. véleményben foglaltakat, mely vélemény a-e.) pontjai alapján is megállapítható lett volna a szerződés semmissége, emiatt az elsőfokú bíróság indokolási kötelezettségének sem tett eleget ebben a körben.

Kifogásolták azt is, hogy ugyanezen szerződési pont és a 13.2. pont jogellenesen tette lehetővé új díj- és költség bevezetését, mely következtében a szerződés a hivatkozott jogszabályok értelmében is semmis.

Új jogcímként hivatkoztak a fellebbezésben a szerződés semmisségére azon az alapon, hogy a szerződésben meghatározott teljes hiteldíj mutató (THM) a Hpt. 213.§ /1/ bek. c.) pontjába ütköző módon nem tartalmazta az árfolyamrész százalékos mértékét annak ellenére, hogy az árfolyamrész álláspontjuk szerint költségnek minősül, ezért annak százalékos mértékét a szerződésben rögzíteni kellett volna a felhívott jogszabályhely alapján.

Az alperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte, az abban kifejtettekkel mindenben egyetértett.

Kiemelte, hogy a szerződés céljának azért van jelentősége, mert ez okozta az árfolyamtartalék beépítését a szerződésbe, és emiatt kellett a szerződés tárgyát keretösszegben meghatározni, hiszen a perbeli kölcsönszerződéssel kiváltani kívánt, korábban fennálló kölcsöntartozás is devizában /euró/ nyilvántartott volt, s a hitelbírálat és a folyósítás közti időben változhatott a kiváltandó összeg nagysága.

Az egyoldalú szerződésmódosítás körében a fellebbezésben állítottakkal szemben hivatkoztak arra, hogy a kockázatfeltáró nyilatkozat tartalma alapján az egyoldalú módosítás lehetőségének a kikötése jogszerű volt, mellyel azonban ténylegesen nem élt.

Megalapozatlannak tartotta a fellebbezés törlesztő részletek határozatlanságával kapcsolatos érvelését is. Hivatkozott arra, hogy az értesítőlevél pontosan tartalmazta a törlesztő részletek összegét, melyet a szerződésben még - éppen annak célja miatt, a devizák közötti esetleges árfolyamváltozások bizonytalansága okán - nem lehetett pontosan meghatározni. Azonban utalt arra is, hogy a szerződés 11.1.3. pontja rögzítette, hogy a kölcsön összegét devizában, a folyósítás napján érvényes, a mindenkori hatályos üzletszabályzat szerint képzett és közzétett folyósítási árfolyamon tartja nyilván, ezért a törlesztő részletek pontosan meghatározottak voltak.

Az elsőfokú bíróság a jogvita elbíráláshoz szükséges tényállást nem tárta fel a bizonyítást csak részben folytatta le, így ítélete megalapozatlan maradt, ezért érdemi felülbíráltra nem volt alkalmas az alábbiak miatt.

A törvényszék a fellebbezésben előterjesztett új kereseti kérelem, az árfolyamrész THM-ben százalékos mértékben való megjelölésének hiánya miatti érvénytelenségi ok vonatkozásában először is azt vizsgálta, hogy van-e lehetőség ennek az előterjesztésére a másodfokú eljárásban.

A 2/2010. /VI.28./ PK. vélemény 4. b.) pontja értelmében másodfokú eljárásban is köteles a bíróság a semmisségi okot hivatalból észlelni, amennyiben az elsőfokú eljárás anyagból az egyértelműen megállapítható. Ebben az esetben a feleket tájékoztatnia kell erről, és biztosítani kell a lehetőségét annak, hogy nyilatkozataikat előterjeszthessék.

Jelen esetben az elsőfokú eljárásban a felperes igénye a szerződés semmisségi okból való érvénytelensége alapján a végrehajtási eljárás megszüntetésére irányult. Csatolta a felek között létrejött kölcsönszerződést, továbbá a per során rendelkezésre álltak a szerződés tartalmát meghatározónak tartott egyéb iratok, amelyeket az elsőfokú bíróságnak vizsgálnia kellett.

Az elsőfokú eljárásban tehát rendelkezésre álltak azok az okiratok, amelyek alapján, lényegében különösebb bizonyítás nélkül az árfolyamrészrel, mint költségelemmel kapcsolatos semmisségi ok esetleges fennállta megállapítható.

Ebből következően, ha a felperesek maguk nem hivatkoztak volna a fellebbezésükben ezen okra, a törvényszéknek a rendelkezésre álló elsőfokú peranyag alapján akkor is fel kellett volna hívni a feleket arra, hogy ezt a lehetséges semmisségi okot fennállónak látja, elbírálása szükséges, nyilatkozataikat tegyék meg.

A felperesek azonban fellebbezésükben maguk hivatkoztak ezen okra, ezért a kifejtett indokok alapján megengedhető volt a másodfokú eljárásban a kérelem előterjesztése és érdemi vizsgálata a másodfokú eljárás keretein belül.

Ennek során a törvényszék arra az álláspontra helyezkedett, hogy az elsőfokú bíróságnak éppen a rendelkezésre álló peranyag alapján magának is hivatalból észlelnie kellett volna a felperesi kereset irányából is adódóan ezen lehetséges semmisségi ok fennálltát, és a fenti Pk. véleménynek megfelelően meg kellett volna adnia a feleknek a szükséges tájékoztatást, amelyet azonban elmulasztott, így eljárása lényeges lejárési szabályt sértett.

A másodfokú eljárásban pedig arra már nincsen lehetőség, hogy a törvényszék a semmisség kérdésében döntsön, mivel ezáltal elvonná a felek rendes jogorvoslati lehetőségét.

A továbbiakban a törvényszék vizsgálta az elsőfokú bíróság által elbíráltak ténybeli és anyagi-, eljárásjogi megalapozottságát.

Helyesen hivatkoztak arra a felperesek, hogy a Hpt-nek a szerződéskötés idején hatályos 213. § /1/ bek. a.) pontja a teljes szerződés semmisségét eredményező semmisségi okként jelölte meg azt, ha a szerződés tárgyát a kölcsönszerződés nem tartalmazza.

A felperesek által felhívott Alaptörvény Államról szóló fejezete 28. cikke szerint a bíróságok a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét elsősorban azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban értelmezik. Az Alaptörvény és a jogszabályok értelmezésekor azt kell feltételezni, hogy a józan észnek és a közjónak megfelelő, erkölcsös és gazdaságos célt szolgálnak.

Jelen esetben a felek között megkötött szerződésről lévén szó a fenti szabályra a Ptk-nak a szerződés értelmező rendelkezése a Ptk. 207.§-a körében kellett figyelemmel lenni.

A Ptk. 207.§-a alapján a szerződési nyilatkozatot vita esetén úgy kell értelmezni, ahogy azt a másik félnek a nyilatkozó feltehető akaratára és az eset összes körülményére tekintettel a szavak általánosan elfogadott jelentése alapján értenie kellett.

Ennek tisztázását követően kellett a törvényszéknek abban állást foglalnia, hogy ezen megállapítható tartalmú szerződési nyilatkozatokhoz képest a szerződés semmisségét rendelő Hpt. szabálynak mi a közjónak megfelelő, erkölcsös és gazdaságos célja, annak mi az Alaptörvénnyel konform értelme.

A felperesek személyes előadásából is egyértelműen kiderült, hogy a jogügylet megkötésével a felek által célzott eredmény egy korábbi hitelezőtől felvett, nem

vitásan devizában megállapított tartozás kiváltása volt egy esetleg kedvezőbb kamatozású, kedvezőbb feltételekkel rendelkező svájci frank kölcsönre.

Ebben a körben a felek, különösen a felperesek elsődlegesen azt tartották szem előtt, hogy a hitelt kiváltásuk, és - ha esetlegesen a hitel kiváltását követően fennmarad még egy bizonyos pénzösszeg -, ezt a felperesek, mint adósok szabad felhasználású összegként felhasználhassák.

A szerződés megkötésekor még nem lehetett pontosan meghatározni, mekkora a kiváltandó hitelnek – mivel az más pénznemben /euró/ volt meghatározva – a svájci frankhoz viszonyított értéke, azaz mekkora összeget kell a felperes banknak, mint hitelezőnek majd ténylegesen rendelkezésre bocsátania.

Előzetes finanszírozási igényt ugyan a felperesek 11.900.000 forint összegben bejelentettek, ehhez képest kellett kalkulálnia a hitelezőnek a hitel összegét, annak figyelembevételével, hogy egyfajta kockázatot, fedezetet építenek be a frank és a kiváltandó euró hitel esetleges árfolyamváltozása miatt.

Így tehát nem azt a megoldást választották a szerződő felek, hogy egy konkrétan, vagy forintban, vagy devizában kirótt, meghatározott összegben állapodnak meg, amit a pénzügyintézet devizában köteles folyósítani, vállalva a felperesek ezzel annak a kockázatát és költségét, hogy a folyósított összeg a teljesítés napján esetleg nem fedezi a kiváltani kívánt hiteltartozást, ezáltal esetleg magát a hitel kiváltását is kockáztatják, hanem szerződésükbe egyfajta bizonytalanságot építettek be a későbbi árfolyamváltozásból adódó elszámolás okán, amely azonban biztosíthatta a korábbi hitel zökkenőmentes kiváltását.

Ez pedig azt jelentette, hogy a felek a finanszírozási igényhez, a 11.900.000,- Ft-hoz képest meghatározták a szerződés I./2. pontja alapján ennek átváltási értékét 142,86 Ft/CHF árfolyammal számolva, ami 83.298,33 svájci frankot tesz ki, továbbá emellett a szerződés ugyanezen pontjában írt rendelkezés szerint folyósítási díjat számoltak.

A folyósítási díj mértékét a szerződés I./6. pontjában 1,5% ban határozták meg, amelyet a finanszírozási igény alapján kellett kiszámolni (11.900.000 Ft X 0.015= 178.500 Ft / 142,86= 1.249,47 CHF .

A felek rendelkeztek a szerződés I./2. pontjában arról is, hogy 5%-nyi árfolyamtartalékot képeznek, amelynek alapja az ott írtak szerint a finanszírozási igény és a folyósítási díj devizaértéke volt, azaz 83.298,33CHF +1.249,47 CHF = 84.547,8 CHF x0,05= 4227,39 CHF.

A felek a szerződés I./2. pontjában abban is megállapodtak, hogy ezen három tétel (finanszírozási igény, folyósítási díj, árfolyamtartalék) képezi a kölcsön

keretösszegét. Azaz a felek $83.298,33\text{CHF} + 1.249,47\text{ CHF} + 4227,39\text{ CHF} = 88.775,2\text{ CHF}$ kölcsön keretösszegben állapodtak meg.

A felek ezen szerződési akarat tartalma alapján a közöttük létrejött jogviszony hitelkeret szerződés, amelynek tárgyát (88.775.2 CHF) a szerződés megkötésekor pontosan meghatározták, a folyósított összeg későbbi konkretizálása akkor történhetett meg és ebből eredően a törlesztő részletek pontos összegének a meghatározása is csak akkor vált lehetségessé a svájci frank és az euro közötti árfolyamváltozás miatt, amikor a kiváltandó hitel kifizetése megtörtént.

A bíróságnak először azt kellett vizsgálnia e körben, mennyire határozott a hitelkeret összegének megjelölése. E körben megállapítható, hogy a szerződés rendelkezései alapján ez egyértelműen meghatározható.

A továbbiakban azt kellett tisztázni, hogy azon túl, hogy számszakilag, pontosan meghatározott a hitelező által rendelkezésre bocsátandó hitelkeret összeg, a ténylegesen folyósított hitel összege a későbbiekben is egyértelműen meghatározható-e, a szerződés rendelkezését követő, pontos számítás alapján az megállapítható-e, a meghatározást a feleken kívül álló harmadik személyre, vagy mértékadónak tekintett /pl. piaci, tőzsdei/ árfolyamra hivatkozással ejtették-e meg.

Rögzíteni kell ugyanis, hogy a pénztartozás kikötése akkor meghatározott, ha azt a felek fix értékben megjelölik, avagy az érték meghatározására számítási módot (képletet) alkalmaznak, harmadik személy értékbecslését, avagy piaci értéket kötnek ki.

Ebből következően a továbbiakban azt kellett vizsgálni, a szerződés tartalmaz-e olyan rendelkezéseket, ami alapján meg lehetett állapítani, hogy az így biztosított finanszírozási igényhez igazított svájci frank hitelkerethez képest hogyan kell majd a feleknek a későbbiekben a folyósítandó kölcsön összegét meghatározni.

Erre a szerződés pontos és egyértelmű rendelkezéseket tartalmaz II/1.2 és 1.3 pontjában a szerződés fő tárgyára vonatkozóan, amely kimondja, hogy a hitelkiváltás során a kiváltandó kölcsön összegét az MNB-nek a deviza középárfolyamát kell figyelembe venni az euró és a svájci frank értékének a meghatározásakor és ez alapján történik a hitelkiváltás finanszírozása.

Ehhez képest a felek szerződése alapján egy egyszerű matematikai művelettel kiszámítható a hitelkiváltásához szükséges összeg, amelynek mértéke nyilvánvalóan függ az árfolyam változástól, az ezt meghaladó összeg pedig szabad felhasználású hitelként a felperesek, az adósok rendelkezésére állt.

Az árfolyam átszámítására a felek szerződésének részét képező általános szerződési feltételek III/4.4. pontja tartalmaz rendelkezést meghatározva, hogy a Raiffeisen Banknál irányadó devizavételi árfolyamon kell ezt kiszámolni.

A folyósítási értesítők alapján megállapítható, hogy ez a számítás meg is történt, mivel alacsony összegben, deviza vételi árfolyamon határozták meg a keretösszegnél egyébként alacsonyabb mértékű hiteltartozást.

Mindezek alapján a szerződés tárgya a szerződés helyes értelmezése mellett hitelkeret szerződés, a hitelkeret összegszerűségének a meghatározása a szerződés rendelkezései alapján pontosan követhető, a folyósított részösszegek és azok átváltása is számítható.

A Hpt. rendelkezéseit pedig az alaptörvényi értelmezési elvek mellett sem lehet akként értelmezni, hogy a felek érdekeinek megfelelő szerződéses konstrukcióban, jövőbeli bizonytalan események, így az esetleges árfolyamváltozások mellett a pontos meghatározottság követelményének a felek akként tegyenek eleget, hogy a kölcsönt fix összegben határozzák meg.

Ebből eredően a szerződés ebből az okból nem tűnik semmisnek .

A következő vitatott kérdés, mennyire volt meghatározott az egyes törlesztő részleteknek az összege, illetve a törlesztő részletek száma.

Abból eredően, hogy bizonytalan volt a folyósítandó hitel összege, hiszen az árfolyamváltozással számoltak a felek és nem fix árfolyammal, az következik, hogy nem is lehetett a szerződéskötés időpontjában pontosan meghatározni a fennálló törlesztő részleteket összegszerűen.

A bizonytalanság – mint ahogy a törvényszék a fentiekben már kifejtette a felek szerződési céljaiból vezethető le, erre tekintettel – bár helyes a felperesek arra hivatkozása, hogy a részletek utólagos meghatározása nem vehető figyelembe - de a szerződésben levezetett folyósított összegek és az üzletszabályzatban számított annuitásos törlesztő részlet számítás alapján a perbeli szerződésben pontosan meghatározható a törlesztő részletek nagysága, azok számát pedig maga a szerződés is tartalmazza. A törlesztő részletek összegének a meghatározása tehát a szerződés rendelkezései alapján az értesítő levéllel megtörtént.

Ebből eredően a szerződést a törvényszék a rendelkezésre álló adatok alapján ez okból sem találta érvénytelennek.

A szerződés 300 havi futamidőt jelöl meg, ehhez képest - a törlesztés megkezdésének az időpontját figyelembe véve - a szerződés helyes értelmezése mellett 299 törlesztő részletről állapodtak meg a felek. A 299 - bár számszerűleg nem jelenik meg a szerződésben -, egyszerű elolvasás után is kitűnik, és megállapítható, hogy a törlesztő futamidő 1 hónappal kevesebb, mint maga a szerződés futam ideje. A törvényszék álláspontja szerint ez azonban nem minősül olyan jellegű lényeges

hiányosságnak, ami a szerződésnek az érvénytelenségét, semmisségét eredményezte volna.

A továbbiakban vizsgálni kellett, hogy az egyoldalú szerződésmódosításnak a feltételei mennyire meghatározottak és mennyiben felelnek meg a szerződéskötés idején hatályos Hpt. 213. § d.) pontjában írt feltételeknek. Az ilyen kikötések önmagukban semmiek, függetlenül attól, hogy tényleges alkalmazásukra sor került volna.

A felhívott 2/2012. (XII.10.) PK. vélemény rögzíti, mely feltételek esetén minősül az egyoldalú szerződésmódosításra vonatkozó kikötés tisztességtelennek.

Ez alapján azt kellett vizsgálni, van-e a szerződésben pontosan meghatározott oklista, amelyre tekintettel az egyoldalú szerződésmódosításra lehetőség nyílik.

Megállapítható volt, hogy a szerződésben meghatározott oklista csupán példálózó felsorolást tartalmaz és azon belül sem egyértelműek azok az okok, amelyekre az egyoldalú szerződésmódosítás kiterjed.

A BUBOR, LIBOR és egyéb referencia kamatok megjelölése önmagában nem kifogásolható, hiszen maga a kollégiumi vélemény 6/a. pontjában maga is utal arra, hogy ezek olyan közgazdasági szakkifejezések, amelyek alkalmazása elkerülhetetlen.

A perbeli szerződésben azonban az „ügylet finanszírozásához szükséges költség, a pénzügyi forrásszerzési lehetőségek, operációs költségek” megfogalmazás /szerződés 9.2. pont/, olyan széles körű meghatározás, ami alapján nem lehet meghatározni, hogy ezek a fogalmak a Hpt-ben meghatározott számtalan költségnem közül melyeknek felelnek meg, emiatt ez a megfogalmazás teljesen bizonytalanává válik. A szerződés alperes általi egyoldalú módosításra vonatkozó kikötés tehát ez okból önmagában tisztességtelennek tűnik.

Ennek következtében nem kellett azt vizsgálni, hogy egyébként ezek az okok ténylegesen okozati összefüggésben állnak-e a költségek változásával, ezek számszerűsíthetőek, számíthatóak-e, ha igen, a banknak a magatartásától függő, vagy független, szubjektív vagy objektív okok-e, és azt sem kellett a továbbiakban vizsgálni, hogy egyébként a pénzügyi szokásos üzleti kockázati körébe eső költségekről, illetve okokról van-e szó vagy sem.

A fent kifejtett indokok alapján az első fokú ítélet érdemi elbírálásra nem volt alkalmas, ezért azt a törvényszék a Pp. 252. § (3) bekezdése alapján hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróságot a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasította.

A megismételt eljárásban elsődlegesen a fellebbezés során felhozott újabb semmisségi okot kell vizsgálnia az elsőfokú bíróságnak és abban kell állást foglalnia,

hogy az árfolyamrész kikötése, illetve annak százalékos összegű megjelölése a szerződésben szükséges-e, a THM az árfolyamrész, mint költséget tartalmazza-e, külön megjelenítésre ezért már nincs szükség.

E kérdés eldöntésénél elsődlegesen abban kell állástfoglalni, az árfolyamrész költségnek minősül-e, ha igen, milyen típusú költség, vagy pedig ez nem más, mint a fennálló tartozás átszámításának módszere.

Ehhez az szükséges, hogy az elsőfokú bíróság döntsön először is abban a kérdésben, a perbeli szerződés ténylegesen deviza hitelnek minősül-e, azaz a felek szerződésének egésze, az abban alkalmazott költségelszámolás, kamat, a hitelcél és a tényleges hitelkiváltás alapján ténylegesen deviza állt-e fedezetként a hitelkeret szerződés mögött vagy sem.

Ennek eredményeként a felek között tényleges deviza adásvétel történt-e azzal azonban, hogy a felperesek finanszírozási igénye alapján a felperesek kezéhez a kifizetés csak forintban történhetett meg.

Ehhez képest kell állást foglalni abban, hogy az árfolyamrész a folyósítást megelőző deviza adásvétel költsége, vagy pedig egy elszámolási érték, átszámítási mód.

Amennyiben költségnek tekinti az elsőfokú bíróság az így keletkező árfolyamkülönbözetet, akkor azt kell vizsgálnia, hogy ez, mint költség megjelenik-e a teljes hiteldíj mutatóban.

A törvényszék azt állapította meg a rendelkezésre álló adatok alapján, hogy a THM-ben a szerződéskötéskor hatályos 41/1997. (III.5) Korm. rendeletnek megfelelően, mind a bank által folyósított összegnek az értékét, mind az ügyfél által visszafizetendő összeg deviza értékét egy ugyanazon napon számították ki, mind vételi, mind eladási áron, ami azt jelenti, hogy a THM szükségszerűen tartalmazza az árfolyamrészből adódó különbözetet.

Az eldöntendő jogkérdés kérdés csupán az, hogy fogyasztóvédelmi szempontból szükséges-e és köteles-e a hitelező olyan tartalmú tájékoztatást adni a szerződésben írtakon túl, amelyben pontosan meghatározza, hány százalék az általa a szerződés megkötésének időpontjában alkalmazott árfolyamrész.

Amennyiben az elsőfokú bíróság úgy tekinti, hogy ez költség és százalékosan is meg kell jelölni annak mértékét a szerződésben, ez a teljes szerződésnek a semmisségének a megállapítását eredményezheti a Hpt. 213. § (1) c.) pontja alapján.

Az elsőfokú bíróságnak ezek figyelembe vételével a továbbiakban határoznia kell arról is, hogy az esetlegesen megállapítható, a teljes szerződés semmisségét eredményező érvénytelenségi, semmisségi ok esetén melyek a levonható jogkövetkezmények.

Ebben a körben már most utal arra a másodfokú bíróság, hogy valamennyi fogyasztóvédelemmel kapcsolatos európai uniós irányelv, így a fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló 93/13/EGK. irányelv, a 1987/102 EGK, valamint az ezt felváltó, azonban a perbeli ügyletkötéskor még nem hatályos 2008/48 EK irányelv a fogyasztói hitelszerződésekről egyértelműen úgy fogalmaznak, hogy a tagállamoknak az irányelv átültetésekor biztosítaniuk kell az irányelvnek a hatékony, tényleges megvalósulását, illetve a hatékony és tényleges jogérvényesítés biztosítását (7. cikk, indokolás 47. cikk).

Az irányelvnek ugyan közvetlen hatálya, illetve magánfelek közötti viszonylatban közvetlen alkalmazhatósága nincs, azonban az egyértelmű, hogy a tagállamok jogalkotóinak és jogalkalmazóinak abban az esetben, amennyiben a jogszabály nyelvtani értelmezése többféle megoldásra ad lehetőséget, a jogszabálynak azt az értelmezését kell választaniuk, amely az irányelv, illetve a még át nem ültetett Irányelv rendelkezéseinek megfelel, és nem járhatnak a jogértelmezés során olyan eredménnyel, mely értelmezés az irányelv tényleges érvényesülését gátolná, nehezítené.

A jogkövetkezmények megválasztásakor tehát a jogalkalmazónak, a bíróságoknak abból kell kiindulniuk, hogy olyan jellegű jogkövetkezményeket válasszanak, amelyek nem riasztják el a fogyasztókat az igény érvényesítésétől, attól, hogy a semmisségi okra hivatkozzanak.

A másodfokú bíróság álláspontja szerint ezért ebben a körben a lehetséges érvénytelenségi jogkövetkezmények (Ptk. 237-238. §) - nevezetesen az eredeti állapot helyreállítása, a szerződés ítélethozatalig történő hatályossá nyilvánítása, majd ezt követően a még ellenszolgáltatás nélkül maradt vagy nem teljesített szolgáltatások visszatérítése, végül pedig az érvénytelenségi ok kiküszöbölése mellett a szerződés érvényessé nyilvánítása - közül ez utóbbi látszik olyannak, amely a fogyasztókat az igény érvényesítéstől nem riasztja el.

Az ugyanis, ha a bíróság az eredeti állapot helyreállítása körén belül az adósokat a nyújtott szolgáltatás egyszeri, egy összegben történő azonnali visszatérítésére kötelezné, vagy pedig a hatályossá nyilvánítás esetén a még meg nem fizetett kölcsöntartozás azonnali egyösszegű visszaszolgáltatására kötelezné, olyan hatással járna, amely következtében a fogyasztók sokkal kedvezőtlenebb helyzetbe kerülnének annál, mint az érvénytelen rész kiküszöbölése esetén, mely esetben a szerződést továbbra is fenntartva a tartozásukat részletekben teljesíthetnék.

A felperesek nyilatkozatából az tűnik ki, hogy a szerződést a főszolgáltatásra változatlan tartalommal fennállónak tartják.

Ebben az esetben azt kell vizsgálnia az elsőfokú bíróságnak, hogy - kiküszöbölve a szerződés érvénytelenségét -, az érvénytelen rész nélküli szerződési tartalomnak megfelelően szerződésszerűen teljesítettek-e a felperesek, ha nem, /ez tűnik ki az elsőfokú eljárás irataiból/ ennek következtében a tartozás az érvényessé

nyilvánított tartalom mellett változatlanul követelhető volt, és felmondás miatt ennek eredményeképpen a végrehajtás továbbiakban is folyhat.

Ehhez azonban szükséges annak tisztázása, mennyi az érvényessé nyilvánítás eredményeként fennálló tartozás összege, tehát új elszámolást kell elvégezni, ennek előterjesztésére a feleket fel kell hívni, ami adott esetben alacsonyabb összegű tartozás megállapítását eredményezheti, ennek eredményeként a végrehajtás korlátozására kerülhet sor.

Mindezen kérdések tisztázását követően hozhat az első fokú bíróság a jogszabályoknak megfelelő megalapozott döntést.

Az ítélet hatályon kívül helyezése folytán a törvényszék a felek másodfokú perköltséget csupán megállapította, amelynek mértékét az elsőfokú ítéletben is már megállapított perköltséghez viszonyítva alperes esetében áfával, a felperes esetén áfa-mentes összegben határozta meg a 32/2003 /VIII.22./ IM. r. 3.§ (2) és (5) bek. alapján, ennek a viseléséről az elsőfokú bíróságnak kell rendelkezni (Pp. 252. § /4/ bek).

Székesfehérvár, 2013. június 5.

Dr.Ébner Vilmos sk.
a tanács elnöke

Dr.Soósné dr.Steffler Györgyi sk.
előadó bíró

Dr.Füßy Béla sk.
bíró

A kiadmány hitelül:

Zsigovicsné Erdélyi Andrea
tisztviselő